Vláda se loni v rámci mezinárodní iniciativy Open Government Partnership (OGP), která si klade za cíl prosazovat principy otevřeného vládnutí, mimo jiné zavázala otevřít konkrétní data sety veřejnosti. Cílem by mělo být vybudování otevřené datové infrastruktury v ČR. Tuto myšlenku velmi podporuji a hovoří pro ni mimo jiné i fakt, že tato data byla vytvořena za veřejné peníze náš všech, a proto by měla i nám všem sloužit.

Většina z nás jistě používá, ať už na internetu nebo na svém mobilu, aplikace vyhledávající třeba jízdní řády, což je typický příklad využití dat veřejné správy jako služby občanům. Dalším příkladem může být rozklikávací rozpočet, jak na úrovni státu, tak v každé sebemenší obci. Pro tzv. Open Data je však nutné, aby je státní orgány zpřístupnily ve strojově čitelné podobě tak, aby s nimi mohla odborná i laická veřejnost dále jednoduše pracovat. A to je mnohdy kámen úrazu. Vývojáři totiž nyní musí trávit většinu času právě složitým získáváním a následným čištění dat. Právě tento čas by mohli věnovat vývoji nových aplikací a služeb tak, aby se státní správa opravdu přiblížila lidem a většinu věcí šlo zařídit z pohodlí domova nebo vašeho mobilního telefonu.

Díky mé iniciativě a vstřícnosti vedení Odboru informatiky Kanceláře Poslanecké sněmovny se kupříkladu podařilo zpřístupnit data o hlasování jednotlivých poslanců na schůzi sněmovny. Více viz článek .

Myšlenka otevřených dat byla poprvé uvedena do praxe v roce 2009 v USA, administrativou Baracka Obamy. Jejím velkým příznivce je i současný britský premiér David Cameron, který zavedl povinnost pro britské úřady sdílet některá data. Vedle zatím nepříliš početné, ale stále rostoucí skupinky států provozujících katalogy otevřených dat, jimi disponují i mezinárodní instituce typu OSN, OECD a Světové banky.

Otevřená data totiž nejen šetří peníze na provoz veřejné správy, státu stačí pouze data poskytnout, ale taktéž znamenají větší transparentnost a kontrolu veřejnosti nad hospodařením eráru. Nemluvě o tom, že povedou k inovacím a vyšší kvalitě služeb, což může pomoci nastartovat ekonomiku a zvýšit konkurenceschopnost.

Aktuálně bude vláda projednávat následující dokumenty týkající se otevřených dat:

1. Strategický rámec rozvoje veřejné správy a eGovernmentu 2014+, Ministerstvo vnitra, Praha, listopad 2012

5.5.1. Otevřená data ve veřejném sektoru jako základní pilíř otevřeného vládnutí

Rozvoj legislativních, procesních a technických opatření pro publikování otevřených dat ve veřejné správě jako základního pilíře otevřeného státu a boje s korupcí a posílení konkurenceschopnosti. Jedním ze základních pilířů otevřeného vládnutí je z mnoha důvodů princip transparentnosti správy a využití dat ve veřejné správě. Nejen základních dat veřejné správy (jako jsou zveřejněné rozpočty nebo statistická základní data, či strukturovaná data o právu, nově komplexní informace o činnosti konkrétního úřadu), ale i produkčních dat využitelných v různých aplikacích a službách občanům (jako jsou, geografická data, informace o životním prostředí, dopravní informace, apod.). Takzvaná „otevřená data veřejné správy“ jsou koncipována jako mechanismy publikace dat v předem definovaných datových modelech, aby tato data byla za určitých definovaných podmínek využitelná kýmkoliv. V prostředí Evropské unie není myšlenka otevřenosti dat novým tématem, zabývá se jí například směrnice EP č. 2003/98/ES o opakovaném použití informací ve veřejném sektoru (dále jen „PSI“), která mimo jiné počítá s vytvořením národních katalogů veřejných informací ve veřejné správě. V poslední době se jednotlivé členské státy Evropské unie připojují k mezinárodní iniciativě „Open Government Partnership“ (dále jen „OGP“). Iniciativa OGP je postavena na principu otevřenosti datových modelů prezentovaných prostřednictvím katalogů otevřených dat a jednotných katalogizačních a datových standardů. K OGP se Česká republika připojila 14. září 2011 a 4. dubna 2012 byl schválen Akční plán. Veřejná správa v České republice již dnes produkuje mnoho dat, která jsou svým charakterem sice veřejná, ale zájemcům jsou kladeny zejména procesní a technologické překážky v přístupu k těmto datům. Za otevřená data přístupná veřejnosti? se dnes mylně považuje pouhé vystavení dat podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, na webových stránkách daného úřadu a to ve formě statických dat (nejčastěji pouze formou jakýchsi webových výpisů) a nikoliv formou umožňující s daty efektivně pracovat. Cílem je naplnění principů jak OGP, tak PSI je vytvoření národního katalogu otevřených dat, modernizace současných informačních systémů pro sdílení datových prvků a datových modelů informačních systémů veřejné správy, včetně vytvoření nezbytného legislativního rámce. Uvedené téma vychází z cíle č. 1.1 SMK Efektivní veřejná správa a 1.3.SMK Zjednodušení přístupu k veřejným službám.

2. Protikorupční strategie, Od korupce k integritě – Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014

2. Veřejná správa

2.2. Přístup k informacím

2.2.1. Otevřená data

Gestor: Ministerstvo vnitra

Spolugestor: všechny rezorty

Termíny – indikátory plnění:

31. srpen 2013 – vytvořit metodiku pro publikaci otevřených dat veřejné správy České republiky.

31. červenec 2014 – připravit právní podmínky pro otevřené licencování používání otevřených dat.

31. prosinec 2013 – vytvořit katalog otevřených dat veřejné správy České republiky.

Protikorupční efekt: Zpřístupnění dat vytvořených ve veřejné správě.

Odůvodnění:

Cílem otevřených dat ve veřejné správě je zpřístupnit data vytvářená a sbíraná veřejnou správou odborné i široké veřejnosti způsobem, který umožní opakované použití těchto dat pro různé účely a v řadě různých softwarových aplikací. Aplikace vytváří veřejnost (typicky odborná) sama, čímž může dojít i ke snižování nákladů veřejné správy na prezentaci dat veřejnosti.

Otevřená data veřejné správy jsou ve světě běžně publikována (např. ve Velké Británii či USA). Veřejná správa České republiky také publikuje data, avšak nesplňuje řadu požadavků na otevřená data, jako například otevřený a strojově čitelný formát, úplnost dat či jasnou specifikaci podmínek užití dat. Veřejná správa publikuje svá data na mnoha místech, a je tak velmi obtížné zjistit, jaká data vlastně publikuje a kde. Řada zajímavých dat je tudíž pro veřejnost těžko dohledatelná a jejich potenciál zůstává nevyužit.

Tyto problémy pomůže vyřešit katalog otevřených dat (nejedná se o centrální datové úložiště, ale jen o rozcestník poskytující vyhledávací služby). Data budou umístěna na serverech správců dat, kteří budou moci do katalogu umísťovat odkazy a za správnost údajů v katalogu budou odpovídat. Orgány veřejné správy tak získají možnost v katalogu vytvářet o svých datech záznamy popisující o jaká data se jedná a kde jsou publikována ke stažení. Veřejnost získá možnost v katalogizačních záznamech jednotným způsobem vyhledávat pomocí různých kritérií v přívětivém uživatelském rozhraní. Veřejnost (ale i samotná veřejná správa) tak získá na jednom místě přehled o otevřených datech publikovaných veřejnou správou České republiky.

Současně se předpokládá jednak vytvoření metodiky pro publikaci otevřených dat veřejné správy České republiky tak, aby subjekty, které publikují formou otevřených dat, měly k dispozici návodnou metodiku, a jednak vytvoření právního prostředí pro otevřené licencování používání otevřených dat, což bude zejména zakotvení v zákoně o svobodném přístupu k informacím a vytvoření sady vzorových licenčních smluv. To tedy představuje zpracování řešení, které zajistí otevřenost dat, avšak zároveň musí vyhovovat (nediskriminovat, nezvýhodňovat, chránit investice apod.) všem skupinám, jichž se to týká (tvůrci, komerční uživatelé, nekomerční uživatelé atd.) a nekolidovat s českými právními předpisy (zákon o svobodném přístupu k informacím a autorský zákon), ani s evropskými předpisy (směrnice PSI, která je aktuálně revidována, směrnice INSPIRE apod.).

Závěrem lze shrnout, že by data měla být[1]:

- dostupná dálkovým přístupem („na internetu“) bez omezení,

- stažitelná vcelku („bulk data“),
- s definovanou volnou licencí (podmínkami užití),
- katalogizována v datovém katalogu,
- strojově čitelná a dále zpracovatelná.

---

[1] Více informací o zveřejňování dat státní správy jsou uvedena v materiálu věnovanému problematice otevřených dat: http://www.osf.cz/media/com_form2content/documents/c5/a742/f20/Opendata2%20web%20komplet.pdf .

Joomla SEO powered by JoomSEF